

Budapest

Rökk Szilárd-uteza 27.

A KITARTÁS

KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ EGYESÜLET HETILAPJA

Előfizetési díj:

Helyben és vidéken postaküldéssel 24 korona.

Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a Nemzetközi Baleset Biztosító Részvénytársaságnál 2000 koronára vannak biztosítva.

A »Kitartás« című jótékonyági egyesület alapszabályait a nagymagyar királyi Belügyminiszterium 48.314.900. szám alatt jóváhagyta.

Az egyesület igazgatósága:

Elnök: *benedekfalvi Dr. Luby Gyula* m. á. v. titkár és ügyész.

Igazgatók: *Kubik Béla* orsz. képviselő, *Dr. Békéssy Ferencz* m. á. v. ügyész
Ilkey László székesfevárosi hiv. főnök, *Dr. Bankos Károly* m. á. v. f.,
Nagy Józsa m. á. v. titkár, *Horváth István* mozdonyfőszereelő.

Az egyesület tagjait illető kedvezmények.

Az **A**) csoportbeli tagok, kik az első évben havi 2 koronát, azontúl pedig havi 5 koronát fizetnek, ezen csekély díjért a következő kedvezményekben részesülnek:

A tagsági jogosultság első évében:

a) Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona baleseti segélyben.

b) Baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában egy meghatározott százalék szerinti összeggel kárpótolatik.

A második évben:

a) Baleset elleni biztosításban, úgy mint az első évben.

b) Ha a tag elhal, az általa a belépéskor megnevezett kedvezményezettnek 500 korona halálozási segély fizetetik.

c) Ha a tag neje elhal, a férjnek 300 korona halálozási segély fizetetik.

d) Ha a tag 4 héten túl beteg, 6 héten át hetenkint 10 korona beteg-segélyre tarthat igényt.

A harmadik évben:

a) Baleset elleni biztosításban, úgy mint az első és második évben.

b) Ha a tag elhal, a tag által a belépéskor megnevezett kedvezményezettnek 1000 korona halálozási segély adatik.

c) Ha a tag neje elhal, a férjnek 300 korona fizetetik.

d) Ha a tag 4 héten túl beteg, 6 héten át hetenkint 10 korona beteg-segélyre tarthat igényt.

A negyedik évtől kezdve:

a) Baleset elleni biztosításban, úgy mint az első, második és harmadik évben.

b) Ha a tag elhal, a tag által a belépéskor megnevezett kedvezményezettnek 2000 korona halálozási segély fizetetik ki.

c) Ha a tag neje elhal, a férjnek 500 korona fizetetik.

d) Ha a tag 4 héten túl beteg, hetenkint, 6 héten át, 10 korona beteg-segélyre tarthat igényt.

A **B**) csoportba belépők, tehát azok, kik az első évben 2 koronát, a következő években pedig 2 korona 50 fillért fizetnek havonta, a fent elsorolt összes kedvezményeknek felét kapják.

Ezen kedvezményekben a tagok mindaddig részesülnek, amíg az egyesület tagjai maradnak; a balesetbiztosítás azonban a 60 éves életkor betöltése után megszűnik.

Azok, kik az egyesületbe való belépéskor már 45-ik életévüket elérték, a fent felsorolt kedvezményeknek csak felét kapják.

Aki 55-ik életévét elérte, az egyesületbe fel nem vétetik.

Mindezekon felül úgy az **A**), mint a **B**) csoportba tartozó tagoknak a következő kedvezményekre van igényük:

Peres és perenkívüli ügyekben csupán a készkiadások felszámítása mellett ügyvédi képviselőben részesülnek.

A »Kitartás« című hetenkint megjelenő lapot díjtalanul kapják.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen.

Minden baleset, megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.

Segélyezések kimutatása.

Halálszegély.

Tagkönyv szám	Név, foglalkozás, lakás	Milyen czímen ?	Összeg
			korona
502	Kropf Emil, máv. előmunkás, Zemir	neje halála után	300
585	Csehszombaty István, lakatos, Köpesd	» » »	300
1384	Nagy Imre, p.-őr, Hidas-Németi	» » »	300
944	Nehuta Gusztáv, vonatmálházó, N.-Beckerek	» » »	300
1031	Galba Mátyás, máv. szivattyúőr, Lipótvár	» » »	300
401	Kassai János, máv. irodaszolga, Kassa	» » »	300
813	Kun István, máv. lámpakezelő	tag halála után	500
748	Ujecz Ferencz, H.-Dobra	» » »	500

Balesetsegély.

Tagkönyv szám	Név, foglalkozás, lakás	Baleset minősége	Összeg
			korona
1595	Bloch Albert, lakatos, Budapest	jobbkez mutató ujj sérülés	80
958	Choldin Illés, máv. előmunkás, Csákovár	bal láb térden alul elvesztése	1000
108	Mikulčik István, máv. fűtő, Rákos	bal kar elvesztése	1000
1071	Basiszta Pál, lakatos, Kassa	balkéz gyűrűs ujj sérülése	40
1005	Czifrik András, kőműves, Selyp	balkéz mutatós ujj sérülése	80
1340	Feldhofer Luka, pályamunkás, Kostajnicza	jobbkez sérülés	200
97	Jóvér Mihály, Rákos	balkéz középujj merevsége	80
1506	Harmos Péter, Pásztó	lábtörés	400
1265	Klein Henrik, kocsitisztító, Budapest	négy lábujj elvesztése	280
3261	Németh Béla, lakatos, Budapest	jobb szem sérülése	500
1924	Szalay János, gépkovács, Budapest	balk. mut. ujj két ízének elv.	160
3743	Horváth János, kocsirendező, Szombathely	halál	2000
2069	Agárdy István, vasuti munkás, Ujpest	középső ujj két felső izpercere merevedése	106.66
2712	Reim Mihály, lakatos, Budapest	a jobbszem látóképességének elveszt.	500

Betegsegély.

Tagkönyv szám	Név, foglalkozás, lakás	Betegsegélyt élvezett		
		tól	ig	összeg
820	Müller Adolf, máv. kocsilakatos, Péczel	V/28	VI/12	20 kor.
1291	Hegy Endre, mozd.-felvigyázó, Kis-Czell	V/28	VI/12	20 »
571	Stetic József, máv. esztergályos, Fiume	V/28	VI/19	30 »
1574	Rozner Jakab, máv. munkás, Verőcze	V/28	VI/11	20 »
1000	Kanyicska Boldizsár, váltóőr, Budapest	VI/10	VII/7	40 »
820	Müller Adolf, máv. lakatos, Péczel	VI/13	VII/9	40 »
570	Wiesner Adolf, máv. szertárvezető, Fiume	V/29	VII/5	50 »
645	Török János, pályáőr, Uj-Arad	V/29	VII/9	60 »
1843	Szücs Gábor, máv. fűtő, Budapest	V/29	VII/9	60 »
1574	Rozner Jakab, máv. munkás, Verőcze	VI/12	VII/9	40 »
408	Seres Henrik, máv. raktárnok, Kassa	V/28	VII/9	60 »
1102	Rácz Dénes, főkalauz, Segesvár	VI/28	VII/19	30 »
1291	Hegy Endre, mozd.-felvigyázó, Kis-Czell	VI/13	VII/9	40 »
570	Wiesner Adolf, szertárvezető, Fiume	VII/5	VII/9	10 »
1003	Kurják Péter, pályáőr, Kaposfüred	VI/28	VII/17	30 »
571	Stetič József, máv. esztergályos, Fiume	VI/19	VII/9	30 »
581	Till Károly, máv. pályafelvigyázó, Budapest	VII/6	VIII/16	60 »
1003	Kurják Péter, máv. pályáőr, Kaposfüred	IX/10	VIII/7	30 »
1113	Gángli György, laboráncs, Budapest	VIII/27	VII/17	20 »
321	Szalezer János, munkás, Budapest	IX/20	X/4	20 »
1546	Faragó Sándor, máv. éjjeli őr, S.-A.-Ujhely	V/29	VII/9	60 »
2679	Csányi István, olajkiadó-őr, Péczel	IX/24	X/15	30 »
397	Rigas András, nappali-őr, Kassa	VIII/28	IX/11	20 »
717	Herkner Ferencz, állomás-vezető, Siklós	IX/22	XI/3	60 »
1586	Müller József, bádogos, Sásd	IX/7	IX/21	20 »

Tagjainkhoz.

Az elmúlt évben a karácsonyfák ára a fővárosban oly magasra emelkedett, hogy még a jobbmóduak is csak nagy megerőltetéssel szerezhették meg azt gyermekeiknek. Egy másfél méter magas fenyőfa 4—5 frt, egy ölnél magasabb 12—14 frtért is elkelt.

Nehogy a „Kitartás“-nak a fővárosban és környékén lakó tagjai az idén ily hallatlan áron legyenek kénytelenek a karácsonyfát beszerezni, elhatároztuk, hogy tömeges vétel által tagjainkat olcsó karácsonyfához juttatjuk.

Megrendeltünk ennél fogva 600 darab embermagasságu szép növésű fenyőfát, s ezeket darabonként 60 krajczárjával a tagok rendelkezésére bocsátjuk.

Az előjegyzés az összeg beküldése mellett folyó évi december 1-ig fogadtatik el, és pedig mindaddig, míg a 600 darabból telik. A karácsonyfák december 20-ától 24-éig este 5 óráig az egyesület helyiségében átvehető.

Az igazgatóság.

Nyugta

60, azaz hatvan koronáról, mely összeget alulirott, betegsegély fejében a »Kitartás« kölcsönösen segélyező-egyesület igazgatóságától, az 1900. szeptember hó 3-tól november hó 3-ig terjedő időre, a mai napon köszönettel hiány nélkül felvettem.

Budapest, 1900. november hó 10-én.

Stárk Jakab
Müllner Albert,
mint tanúk.

Herkner Ferencz,
déli vasuti állomás-kezelő.

Köszönetnyilvánítások.

Alulirott folyó évi augusztus hó 25-én sulyos idegbajban megbetegedvén, ezen körülményt folyó évi november hó 4-ig orvosi bizonyítvány kíséretében, a »Kitartás« kölcsönösen segélyező-egyesület igazgatóságának bejelentettem és nekem az alapszabályszerű betegsegélyezés 60 korona összegben haladéktalanul kiutalványoztatott.

Ezért nem mulaszthatom el, a »Kitartás« tekintetes igazgatóságának leghálásabb köszönetemet azon óhajttással kinyilatkoztatni, hogy bár minél többen felismerve ezen egyesület emberbaráti intenczióit és üdvös voltát, annak zászlója alá szegődnének és rendes egyesületi tagoknak beiratkoznának.

Budapest, 1900. november hó 10-én.

Herkner Ferencz,
állomás-kezelő.

Alulirott ezennel őszinte köszönetemet nyilvánítom azon nemes eljárásuk felett, hogy az alapszabályok értelmében engem megillető betegsegélyben részesítettek és ezáltal sulyos anyagi helyzetből kisegítettek.

Budapest, 1900. november hó 18-án.

Előttünk:

Halbauer Béla
Schlesinger Vilmos.

Weisz Ferencz.

Alulirott ezennel őszinte köszönetemet nyilvánítom azon nemes eljárásuk felett, hogy az alapszabályok értelmében engem megillető betegsegélyben részesítettek és ezáltal sulyos anyagi helyzetből kisegítettek.

Budapest, 1900. november hó 18-án.

Előttünk:

Schlesinger Vilmos
Halbauer Béla.

Benyó János,
bars-tolmácsi tanító.

A legégetőbb kérdés.

(T. A.) Gazdának, iparosnak, kereskedőnek reménységeit a tavaszi fagyok teszik tönkre. A vasuti embernek reménységeit a költségvetési tárgyalások semmisítik meg.

Pedig aki közelebbről ismeri a vasut emberének munkálkodását, ezen munkának tetet-lelket ölé fátalmait, az azzal járó sulyos felelősségeket, és aki viszont tudja, hogy milyen csekély javadalmas mellett milyen sanyaru megélhetési viszonyok között teljesíti ő a maga hivatását: az nem fogja kétségbe vonhatni azt, hogy ezek a reménységek jogosultak, és hogy megvalósításuk nemcsak a vasuti ember érdeke, de közérdek is egyuttal. Az méltányolni fogja a vasuti ember veszteségének nagyságát. Ha van pálya a közérdek szolgálatában, amely a társadalomnak, a közéletnek és a hatalom birtoklóinak legmesszebb menő érdeklődését és támogatását követelheti a maga számára, úgy az bizonyára a vasuti pálya, a vasuti hivatás. Csakis a közérdeket szolgáló munkájában, a kötelességek teljesítésében egyesíti a nappalt az éjszakával. A fáradalmak elviselésében nincsen válogatás számára, a nap perzselő heve forralja-e agyát, vagy a tél dermedtő hidege ölje-e egészszégét. A szükség, a nélkülözések elviselésében épp úgy vetekedik a puszták, a terméketlen sivatagok szegény lakójával, mint a nagyvárosi nyomornak szánalmas alakjával. Teszi mindezt hűséggel, lelkiismeretesen. Szenved zúgolódás, ellentmondás nélkül, mert kötelességérzete oly erős, oly mélyen gyökerezik lelkében, hogy még akkor sem távozik mellőle, mikor a csüggedés elkeseredéssé, a gond kétségbeeséssé fokozódik szívében.

És mi táplálja benne ezt az erős érzelmet, ezt a ritka kötelességtudást?

Csupán a reménység. Ez és semmi egyéb. A hit, a bizodalom abban, hogy sorsának intézői majd csak tudatára jönnek közvetlenebb is egyszer az ő küzködésének és maguk is be fogják látni, hogy az ő reményei mennyi jogosultsággal várják már a kielégítést. Hiszen ő is ott él a civilizáció közepette, és talán az sem a legutolsó dolog, hogy éppen ő szolgálja a társadalmi, a nemzeti vagyonosodás-

nak, az emberi haladásnak leghathatósabb eszközét. Ez a reménység él benne évről-évre; ez tartja benne ugyszólván a lelket. És ez csalja őt meg leggyakrabban.

Aminthogy megcsalta őt ezuttal is megint. Nem kutatjuk, hogy miért, mert ennek helyes megítélése kívül esik az általunk ismert körülmények látókörén. Csak azt látjuk, hogy a reménykedés megint hiábavalónak bizonyult, és hogy a gond, a nélkülözések továbbra is hű pályatársai maradnak a vasuti embernek. Amikor pedig ezt látjuk, önkénytelenül is feltolakodik bennünk egy és más kérdés. Vajjon hát igazán nincs ennek a reménytelen helyzetnek más megoldása, mint a jövőben való bizakodás, a jó szerencsének összetett kezekkel való bevéjárása, akár a lutrinál? Vajjon a magunk részéről igazán megtörtént volna már minden, ami jó-akarattól, tehetségünktől és erőnktől tellett, hogy helyzetünk javíttassék? Vajjon rajtunk igazán nem segíthet már más, mint egy kétes értékű fizetésrendezés, mely tapasztalás szerint nem mindig fizetésjavítás is egyuttal?

Nézzük csak, hogy mit tettünk eddig. A mindennapi élet gondjainak megkönnyítésére alakítottunk egy fogyasztási szövetkezetet; de ott, ahol nem a legküzdelmesebb létharcz folyik, ahol nem a szánalmas fizetésű emberek képezik a vasuti társadalom zömét. Csináltunk takaré- és hitelegyesületeket, ahol egy-két száz olyan ember, akit a sors kedvezése jobb anyagi viszonyok közé helyezett, igen szépen kamatoztatja a maga javára egy-két ezer kartársának sorscsapások vagy maga okozta nyomorúságát. Kölcsönösen bebiztosítottuk egymásnak az életét, de csak akkorra, amikor ennek a nehéz létnek a nyomorúságain már tul leszünk. Peticzionáltunk, kérelmeztünk szóval és írásban, egyenként és deputációkban, annyifelé és annyiféle részletben, ahányfelé csak lehetett és ahányféle szerzet nálunk csak akad. De ebben sem volt soha köszönet, mert a legnyomósabb érv mindig csak az maradt, hogy az egy kenyéren élő kartárs leszolásán kezdte mindegyik a maga mondókáját. Azután alakítottunk altiszti köröket, ahol szórakozásképpen legalább jól kiveszekedhetjük magunkat. Miután pedig hazánkban a vasuti intézmény egy félszázadot meghaladó kort ért volna el, végre sikerült — eléggé csodálatosképpen — egy magasabb hivatású tisztviselői egyesületet is összevezényelnünk.

A deputációk és kérvényezések mellett most azután más szellemi működést is fejtünk ki. Léptenyomon kaczerkodunk a külföldi vonatokkal és sóhajtozunk, hogy mennyivel jobb dolguk lehet ott a vasutasoknak, ahol annyi sokkal több a titulus, mint minálunk; azután kifogástalan tabelláris összeállításban felsoroljuk, hogy odakint kinek mennyi márka, frank vagy rubel az ő fizetsége, anélkül persze, hogy halvány sejtelmünk is lenne arról, hogy milyenek az ottani viszonyok, és hogy az a fizetés megfelel-e ott a tényleges szükségletnek vagy sem; meg hogy ezeket a tabellákat megnézik-e ott is, ahová tulajdonképpen szánva vannak.

Erősek, egyek csak egy dologban voltak a magyar vasutasok — azaz, hogy még most is azok: a szellemi, az erkölcsi, az anyagi erők szétforgácsolásában. Hanem ebben azután tökéletes mesterek.

Ennyit tettünk és nem többet. És hogy mennyi

volt mindebben a köszönet, azt mutatja helyzetünk vigasztalansága.

... Hát most talán már elég volt az élehetlenségéből, a rövidlátóságából? Talán elkövetkezett az ideje itt is, hogy komolyan megszívleltessék az az aranymondás: »Segits magadon s az Isten is megsegít!« Talán akadnak még módok és eszközök, melyek az életnek, a viszonyoknak sanyaruságán enyhíteni alkalmasak, anélkül, hogy ellenkezésbe hozzák a vasut emberét a hivatás kötelmeivel, a szolgálat követelte szigorú fegyelem érdekeivel?

Bizony akadnak. Csak keresnünk kell őket és meg fogjuk találni. Ott kell pedig keresnünk, ahol mintegy önmaguktól kínálkoznak: ahol legnagyobb, legkirívóbb az ellentét az életnek, a megélhetésnek feltételei s a javadalmazás nagysága, jobban mondva kicsinysége között. Ott fogjuk látni, hogy mi az, aminek legfájóbb az elviselése, ami tehát legsürgősebbé teszi a segélyakeziót. És csak akkor, csak így lesz módunkban megválogatni a bajnak ellenszereit.

A bajok, tudjuk, általánosak. Rangra, állásra, fizetésre való tekintet nélkül érzi nyomasztó súlyukat az alkalmazottak kilenczven százaléka. Egy rövid czikk keretén belül terjeszkedni ki valamenynyire, szinte képtelenség. Azért ezuttal csakis azokkal akarunk foglalkozni, melyek a legkeserveesebbek, vagyis amelyek a legtehetetlenebb osztályokat, az altiszteket és szolgákat sujtják. Tehát az ugynevezett kis embereket, akik azonban első helyen állnak testi fáradsalmak elviselésében, az élet mindennapos koczkaztatásában. És akiknek sorsán — meggyőződésünk szerint — legkönnyebben segíthetnénk a magunk erejéből. Már amennyit annyit, de segíthetnénk.

Aki nem látta egy állomási felvigyázónak, egy kocsmesternek, egy pályafelvigyázónak, egy raktárfelvigyázónak, kalauznak fizetési lajstromát, az nézze meg. Azután nézze meg még nagyobb figyelemmel egy pályaoőrnek, egy váltóoőrnek, egy málházónak, egy fűtőnek stb. a fizetési lajstromát. Biztosak vagyunk benne, hogy nem fog tőlünk bővebb magyarázatot kérni ezeknek az embereknek kézre kapott fizetsége dolgában. Csak azon fog tündődni, hogyan, miképpen tettek szert ennyi mindenféle levonásra? Erre viszont azt felelhetjük neki, hogy menjen és nézze meg annak az altisztnek, annak a szolgai állásban levő embernek a faluban vagy vidéki városban birt lakását és ne csodálkozzék, ha a piszkos, egészségtelen, nyirkos oduért fizetett lakásbér hihetetlen nagyságát hallja. Azután nézze meg a piacot, ahol a vasuti ember a maga szerény szükségleteit megdöbentően magas árakon kénytelen beszerezni, a kereskedéseket, ahol valóságos uzsorakamatra előlegezik neki a betevő falathoz valókat, a család ruházkodásához való dolgokat — elsejéig. Vagy nézze meg annak a váltóoőrnek, annak a pályaoőrnek házatájékát, bizony igen-igen sok helyen fogja látni, hogy egy kecske nem sok, de annyinak az eltartására sincs ott legelő vagy föld; az emberlakta helyek pedig rendszerint oly távol esnek tőle, hogy még ha volna is egy és más értékesíthető terménye, ez nem segítség neki, mert sem hozzá nem jön senki, sem ő nem mehet azzal oly messzire házalni.

Vannak különösen egyes vidékei az országnak, ahol megélni művészet, élni pedig büntetés a vasuti ember számára. A vidék szegénysége, kopár-

sága folytán a termelő kevés, élni pedig sok embernek, különösen sok vasuti embernek kell rajta. Itt mindennapos az, hogy az utóbbiak egyik része azért koplal, mert még pénzért sem juthat semmihez, a másik rész meg azért koplal, mert a termelők, a kereskedők a nagy kereslet folytán hihetetlenül felferik az élelmi cikkek árait. A lakás-szükség révén a háztulajdonosok is megteszik a magukét, hogy a csupán fogyasztó vasuti embernek valahogyan egy krajczárja ne maradjon a hónap végével.

Igy élnek évek hosszú sora óta, így élnek hazánk sok vidékén ezrei ezeknek a szegény embereknek. Azt a kis keresményüket annyi mindenféle idegen lesi, várja és szedi el tőlük, hogy ennek már egyszer gátat nem vetni nagy mulasztás lenne a vasuti társadalom összesége részéről.

A magunk nyújtotta segítség csak egy alakban biztat sikerrel: a legszélesebb alapon létesítendő vidéki szövetkezetek alakjában, még pedig, legalább egyelőre, olyan vidékeken, ahol a megélhetési viszonyok köztudomás szerint a legnehezebbek.

Ezek a szövetkezetek ne legyenek csupán fogyasztási szövetkezetek. Az ő működésük terjeszkedjék ki mindazokra a dolgokra, amelyek a vasuti ember mindennapi életében számításba kell hogy jöjjenek. Szerezzenek vagy gyűjtsenek tőkét, hogy az a szegénysorsu tag, akit baleset ér családjában, akire a sorsnak valami súlyos csapása nehezedik, vagy akinek éltető jöszága, tehene elhull, ne legyen kénytelen fűhöz-fához kapkodni, bizonytalan eredménynyel, hosszú várakozáshoz kötött fizetési előleget kérelmezni, uzsora-kamatra pénzt felvenni. Építsenek egyszerű, de egészséges fekvésű és beosztású házikókat, ne kaszárnyákat, ahol tagjaik, akik természetben való lakás kiutalására igényt nem tarthatnak, mérsékelt bér fizetése ellenében tisztességes lakást kapjanak. Kezeskedünk róla, hogy ezek a házak sohasem maradnak üresek. Gondoskodjanak arról, hogy tagjaik minden ruházati és lehetőleg háztartási cikket is, a szegény emberen nyereszkedő kereskedők kizárásával és lehetőleg olcsó árban, a szövetkezetek útján szerezhessenek be maguknak. Az élelmi szerekkel és fogyasztási cikkekkel való kezelés a legkiterjedtebb mérvben honosítandó meg, mimellett a fogyasztó tagoknak nemcsak ilyenek beszerzésére, hanem a termelő tagoknak ilyenek értékesítésére is mód nyújtandó. Gondoskodjanak arról, hogy tagjaiknak, illetve azok családjának mód nyujtassék bizonyos háziipari cikkek készítéséhez és értékesítéséhez; hogy azok a kis vasuti őrházak a viszonyok lehetőségéhez képest minél több gyümölcsfával ültetessenek körül: hogy az azok mellett lévő istállóból a tehén, a kertből a megtelt méhes sehol se hiányozzék — természetesen a legkedvezőbb fizetési módokat ellenében.

Ezen szövetkezetek megvalósításához azonban pénz is kell. Különösen kezdetben, a működés megindításához. Hát mi azt hisszük, hogy a helyzetnek, a viszonyoknak nyílt, igaz feltárása és minden szépítés nélkül való ismertetése esetén az intéző körök hivatalos anyagi pártfogása — ha mindjárt kamat nélküli vagy olcsó előleg alakjában is — nem tagadtatnék meg. Másrészt tudjuk, hogy vannak a vasuti társadalomban itt-amott pénzes emberek is; talán nem tévedünk, hogy ha ezek egyikéről, másikáról

föltételezzük, hogy tőkéik kis töredékével legalább hajlandók lesznek a szövetkezeti ügyet propagálni. Itt a perczent 1—2 egységgel kisebb lesz ugyan, mint a különféle »pumpiákban«, de az áldás, ami e veszteség nyomán fakad, felér 100—200 perczenttel is, ami talán szintén ér még valamit. Maguknak a tagoknak járulékait minden esetre akként kellene megállapítani, hogy azok már kezdetben kisebbek legyenek, mint a haszon, melyet nekik a szövetkezeti tagság nyújt.

Egyébiránt az ily eszmének részletes kidolgozása még korai és nem is ezen cikk keretében való. Itt csak felvetettük a kérdést, mert szolgálni akarunk a vasut embereinek; szolgálni azzal, amivel tudunk és amit a viszonyok számításba vételével legcélszerűbbnek vélünk. Hogy akadnak gáncsolói az eszmének, az bizonyos. És hogy lesznek ellenzői, az még bizonyosabb. Nem baj. A jövő nekünk fog igazat adni. Mert kell, hogy a mostani helyzetből kibontakozást keressünk és hogy magunk is tegyünk valamit a magunk érdekében. Ez a kibontakozás vagy annak legalább megkísértése nem lesz pedig egyéb, mint a kölcsönös kisegítés egymás bajában. Akik csak azért tartják kivihetetlennek ezt az eszmét, mert közöttünk nincs meg az együttérzésnek, a kartársi szellemnek megkivántató mértéke, azok maguk mondják ki a legsúlyosabb ítéletet a vasuti emberre, önönmagukra. . . .

Van azután még egy oldala ennek a szövetkezeti életnek. Azon a réven, hogy a beosztott, kisebb állású szövetkezeti tagoknak minden szövetkezeti ügyben a közvetlen feljebbvalók, a helyi főnökök lesznek természetszerű gyámolítói, gondozói, ezen beosztott közegek hozzá fognak szokni ahhoz, hogy a maguk főnökében ne folyvást csak a fegyelmi, a büntetési jogot gyakorló félelmetes embert lássák, hanem a maguk, a családjuk istápolóját is. Mert itt igen szép tér kínálkozik a helyi főnökök befolyásának érvényesítésében ott, ahol a szövetkezet jótéti intézkedéseinek kikérésében, érvényesítésében megfelelő szellemi és erkölcsi támogatásra van a kis embernek szüksége. (Hogy azután ez a befolyás egyes helyeken ne az ellenkező irányba terelődjék, arról is lehet jó eleve gondoskodni.) Senki sem akarja komolyan elhítni velünk, hogy az esetleg a szolgáltatási fegyelem meglazítására vezethetne. Hanem hogy a vasuti szolgálat nagyot, igen nagyot nyerne általa, azt viszont mi nem engedjük magunktól elvitatni. Mi, akik igen jól ismerjük ezt a szolgálatot is, annak embereit is.

Tehát: Kitartás!

A gólya.

(L.) Nem a gólyának csufolt első éves jogászról, nem is a menyecskéknek örömet hozó gólyáról akarunk szólni, hanem az Alföld kedves madaráról, mely ép úgy, mint a mi jó munkás népünk, maholnap hazátlanná válik a hazában s idegenbe kénytelen kivándorolni, hogy otthont és élelmet találjon.

A tüzbiztonsági szabályrendeletek folytán mindinkább ritkulnak a szalma- és nádfedeles házikók, a zsindegy- és bádoffedéllel újra épített házak tejetén pedig a gólya nem találja fel régi otthonát s tovább és tovább vándorol fészeknek való helyet keresni.

Pedig úgy megszokta a régi szalmafedelű viskót és annak egyszerű, barátságos lakóit, hogy már-már ő is házi állatnak szegődött.

Tanuja volt a családi örömmek ép úgy, mint a bánatnak, s az újfedelű házra szállva, szinte nehezére esett, hogy annak régi lakóit el kell hagynia, s talán ellenséges vagy rosszindulatu emberek között kell új hazát keresnie.

Pusztítják, üzik a gólyát a vizszabályozások is, mert mindinkább ritkul a láp, a mocsár, melynek zsombékjai között mindig oly bő élelmet talált.

Pedig a jó magyar Alföldet el sem tudnók már képzelni a patriarkális idők e kedves madara nélkül. Nemcsak nálunk szeretik a gólyát; Egyiptomban és Indiában szent madárnak tartják. Plinius szerint Thesszáliában halállal büntették azt, aki egy gólyát megölt; pedig ez a kegyelet nem egészen indokolt, mert biz' ő sok kárt is okoz. A virágzó réteken komoly lépésekkel sétáló gólya nem a békát kercsi, hanem a csaknem minden fűszalon ringó méhecskéket kapkodja össze és kebelezi begyébe, mely oly csodálatosan van alkotva, hogy annak sem méhesipés, sem kigyóharapás nem árt. Egy-egy ilyen réti séta alatt a gólya egy literre való méhet is összeszed, s hosszas kelepeléssel szedi onnét el, hogy velük fiait táplálja.

Ott tehát, ahol sok a gólya, a méhészek nem sok hasznát láthatják fáradságuknak. De ettől eltekintve, a gólya — talán az emberektől tanulta el — más irányban is folytat rablóhadjáratot és okoz károkat az emberiségnek. Rut halátlanságáról tesz tanúságot ugyanis az, hogy elkeseredett harcztot folytat a kotlós tyúkkal, s ha szerét ejtheti, az apró csirkéket és kacsákat is elragadja, ami pedig egy bért sem fizető zsellértől nem épen nemes cselekedet.

A családi életet illetőleg azonban mi is sokat tanulhatnánk a gólyáktól, melyeknél a hitvesi hűség megszégyes — állítólag — halállal büntetetik.

Szavahihető természettudós beszéli, hogy egy ízben pajkos gyermekek kiszedték a fészkekből a tojásokat s libatojásokat tettek helyettük.

A kikelés után a gólya-papa elszörnyűködve szemlélte a kis libákat, s ezeket hűtlenség következményeinek tulajdonítva, azonnal elhagyta párját, amely maga sem értett semmit a dologból.

Másnap a környékbeli gólyák valóságos országgyűlést tartottak a fészkek felett, s hosszas körben való röpködés után százával csaptak le a fészkekre és a házasságtörésben bűnösnek vélt szerencsétlen anyagólyát a kis fiók-libákkal együtt darabokra szaggatták.

Szolgáljon mentségükre, hogy mi emberek okosabbak vagyunk, mégis csaknem naponta — pusztá gyanu alapján — elítéljük és igazságtalanul büntetjük embertársainkat.

Az anya a költés ideje alatt csak a legritkább esetben hagyja el tojásait. Az anyai szeretet megható példajaként sorolnak fel eseteket, amidőn a gólya a tűzvész martaléka lett maga is, de fészket mégsem hagyta el.

Hasonló szeretettel viseltetik a gólya szülei iránt is. Már az ókorbéli görögök is észlelték, hogy a fiatal gólyák gondosan táplálják elaggott és elnyomorodott szüleiket, s ezen megfigyelésüknek a törvényhozásban is kifejezést adtak, mert azon törvényüket, mely a gyermekeket elaggott és elnyom-

rodott szülőiknek tartására kötelezi, *Ciconia* néven iktatták be.

A gólyák bár szétszórt fészkekben laknak, mégis sok tekintetben társadalmi élettel bírnak. Erre mutat leginkább az, hogy mielőtt téli tartózkodásra, melegebb éghajlatra költözködnének, nagy csapatokban összeverődve, hosszas tanácskozás után határozzák el az indulás idejét; ezért választanak maguk közül, természetesen mindig a legerősebbet s ez hasítja szárnyaival a gyengébbek előtt a levegőt.

Igen érdekes az is, hogy a délvidékre vándorló gólyák számtalan apró madarat szállítanak át a tengeren. A nagy hajók utasai, ha vándorló gólyacsapattal találkoznak, igen gyakran merő unalomból lövöldöznek azokra; ilyen alkalmakkor a lövés után igen sok ökörszem és más apró madár röppen fel a levegőbe, de csakhamar újból leszállanak a vándor gólya hátára.

Sok ideig azt hitték a tudósok, hogy a mi gólyáink kivétel nélkül Egyiptomban töltik a telet, később azonban kitűnt, hogy egy részük Indiában telet.

Ugyanis egy lengyelországi pap a háza fedelén fészkelő gólyát éjjel megfogta s a nyakára egy selem szalagot kötött, melyen a következő mondat volt behimezve:

»Haec ciconia ex Polonia«.

(Ez a gólya Lengyelországból való.)

A gólyát természetesen újra szabadon bocsátotta, s a tél folyamán meg is feledkezett az egész dologról. A következő tavasszal a gólyapár újra visszatért a régi fészkekbe, de a pap nagy meglepetésére, a himzett szalag helyett fényes óv volt a him-gólya nyakán.

Alig várta az éjjelt és a sötétség beálltával nagy óvatossággal újra megfogta a gólyát, melynek egy színaranyból vert széles karika csillogott a nyakán.

A karikán drágakövekből kirakva ezen felírás állott:

„*India cum donis, remittit ciconia Polonis.*“

(India ajándékokkal küldi vissza a gólyát a lengyeleknek.)

Az értékes ajándék egyszerre gazdag emberré tette a szegény falusi papot, ki azontul még nagyobb kegyelettel viseltetett a nádas háza felett fészkelő gólyák iránt.

Amerikaiasan.

(L.) Megszoktuk már, hogy a nagy vállalkozások, építkezések és találmányok terén mindenütt elől haladó Amerikában minden nagyobb szabásu, mint náunk; a vasuti összeütközések, a városokat elpusztító viharok, mind oly nagy arányuak, amilyenekről nekünk európaiaknak fogalmunk is alig van.

Nem lehet azért csodálkozni azon, ha a nagy mondásokban egymást felül licizáló amerikai Hári Jánosok is különbeket mondanak, mint a miénk.

Izelitőül bemutathatunk egy párt ezekből tisztelt olvasóinknak.

Órák óta mulatott együtt két meggazdagodott amerikai bányatulajdonos s az erős angol sör hörpintgetése közben azzal versenyeztek, hogy ki tud hihetetlenebb dolgot hazudni a másiknak.

»Egy ízben Washingtonba utaztam, — beszéli Mr. Morning — az expressz-vonaton mentünk. Este felé óriási köd szállott le a vidékre; ez

a köd olyan sűrű volt, hogy az étkező kocsni nyitott ablakán betódulva, a villamvilágítás daczára is oly sötétségbe borított bennünket, hogy egyik-másik utas a szomszédja tárczájából fizette ki a vacsoráját. Sokat utaztam már, de ilyen ködöt még soha életemben nem láttam. Utoljára is darabokra vágva hajigáltuk ki a kocsni ablakán.

A roppant nagy ködnek nemsokára szomorú következménye lett. Beleszaladtunk egy előttünk czammogó személyvonatba. Az összeütközés oly erős volt, hogy a 3-ik osztályt beletolta egészen a 2-ik osztályu kocsiba.

S csak képzelje! Ezekről a szegény emberektől utánfizetést követeltek!

Mr. Joning nyugodtan hallgatta az elbeszélést, egyetlen arcizma sem rándult meg, s poharát kiürítve, így válaszolt:

»Rendkívüli dolog, az igaz, de nem épen lehetetlen. Én azonban külön dolgot láttam néhány év előtt.

Newyorkból utaztam Liverpoolba. A tengeren való utazás rettenetes unalmait elűzendő, szinte hihetetlen dolgokat találtunk ki.

Egyik utitársunk fogadást ajánlott, hogy versenyt uszik a hajóval s hamarabb eléri az angol partot.

Az utasok serege két táborra oszlott; néhány bankár tiszteres pénzt ajánlott azoknak, akik az uszó mellett fogadtak.

Soha rövidebbnek nem tetszett előttem az Amerikából Európába való utazás.

Éjjel-nappal a hajó fedélzetén voltunk s kiabálással, kendők lobogtatásával biztattuk az uszót.

A bankárokat egy bizottság őrizte folyton, hogy a kapitányhoz vagy a gépészekhez hozzá se férjenek, mert attól tartottunk, hogy megvesztegetik őket.

Végre hét napi szakadatlan izgalom után alaposan lefőztük a bankárokat, mert a jeles uszó megelőzte a hajót és tiz löfejjel, akarom mondani tiz méterrel előbb ért be a liverpooli kikötőbe.

Mr. Morning, ki mindedig látszólag nyugodtan hallgatta az óriás hazugságot, hirtelen felugrott és nyakába ugrott Mr. Joningnek.

»Hát ön ezt látta?» mondá elragadtatással.

»Saját szememmel, kedves barátom«, válaszolt Joning.

»No, hála Istennek, kedvesem!« kiáltott fel Morning. »Hiszen én voltam az uszó, de eddig még nem volt reá tanum!«

Egy ingyenes kéjutazás.

Irta: **Temesváry Alajos.**

— Hozzátok elé azt a csirkefogót!

Eme megtisztelő parancsot Hörcsögvár rendezett tanácsu városnak még rendezetlen fizetésű rendőrkapitánya adá ki egy novemberi ködös reggelen a maga legényeinek, azután tovább folytatta a mult esti tarokkháboru esélyeinek megvitatását a kanapén szuszogó kövér állomási főnökkel.

— Paczerek vagytok. Tudod? Mind azok vagytok! Valahány vasutast még ismertem, mind verte a mellét, hogy ő milyen kártyás, milyen tarokkista. Hát az igaz, hogy ahány még itt volt, vagy ahány nyal egy hivatalos utazások alkalmával összekerültem, az inkább nem evett, nem ivott, nem aludt, csakhogy kártyázhasson. Mintha az volna az állandó

foglalkozásuk. De sehol életemben nem láttam annyi rossz kártyást, mint nálatok. Kivált az afféle nagyobb fejűek, a kik legjobban kötik mindig az ebet a karóhoz . . .

A rendőr egy toprongyos, didergő alakot vezet be a szobába, ami végét veti a kapitány további hízog fejtegetéseinek. Ehelyett pipára gyujt, ami viszont a hivatalos tárgyalásnak mellőzhetően kelléke, és miközben sűrű füstfellegekbe burkolódik, ezekből a fellegekből intézi a szót a szoba közepére tuszkolt delikvenshez.

— Hogy hinak, he?

— Regenguss Á. Mór.

— Furcsa neved van, ipsze, az bizonyos. Hanem hogy igaz-e? Mert ilyent még sohasem hallottam. Gézengúz Ámor!

— Regenguss Armin Mór, kéremalásan; csak az Ármint nem írom ki, hanem pontot teszek.

— Nohát Rézengusz Ápontmóricz! azt mondd meg nekem, hogy mi a mesterséged, meg hogy mi-jaratban kerültél ide mihozzánk?

— A mesterségem? Jelenleg reménytelen állásleső; különben pedig . . .

— Különben pedig reményteljes akasztófavirág, ugy-e? miért csuktak el?

— Azt talán jobban el tudná mondani az uraság itt — feleli Regenguss Á. Mór, miközben az állomási főnök felé int.

— Az állomási főnök urat felhívom, hogy adja elő panaszát ez ellen az ember ellen.

— Ma éjjel három óra táján, amikor a négyezeröttszázhuszonnyolcz számú gyorstehervonat az állomásba beérkezett, az éjjeli ór észrevette, hogy egy teherkocsi alján, a fékrudazat között valami sötét alak fekszik. Jobban odavilágít a lámpással, hát látja, hogy egy ember. Miután a felszólítás, hogy onnan kijőjön, nem használt, az éjjeli ór összehívott egypár segédfekezőt, és csak így tudták az ipszét a kocsni alól kiránczizálni. Még neki állott feljebb, mert ugy elkezdett ott mindenkivel grombáskodni, hogy embereim kénytelenek voltak őt tartóztatni és a városházára bekisérni. Panaszom tehát az, hogy ez az ember díjtalanul utazott a vasuton, amihez nem volt joga, súlyos kihágást követett el a testi épség ellen, amivel esetleg a vasuti személyzetet is bajba keverhette volna, és hogy szidalmazta a szolgálatban álló vasuti közegeket, akik kötelességük teljesítésében jártak el. Kérem ezért a megbüntetését.

— No hékás! Hát kéjutaztunk egy kicsit, mi? Oszt' honnan jöttünk, hová szándékoztunk?

— Kéjutaztunk? Ha tudná a tekintetes kapitány ur, hogy milyen kéjutazás volt az, bizony nem irigyelné tőlem.

— Irigyli a fene, te! mondd el szaporán a mondókádat, azután hadd csukassalak le egy kicsit. Nincs sok időm, hogy itt veszkődjek veled.

— Tegnap este indultam el Budapestről, hogy haza utazzam Szarkaházára. Ott legalább kitelelek, gondoltam magamban, ha már nem kaphattam Pesten hivatalt. Nem volt egy krajczár pénzem; a sár nagy, az én cipóm meg már csupa rongy, gyalog nem indulhatok neki a nagy utnak. Mikor azon töröm a fejem, hogy mit kellene most csinálni, eszembe jut, hogy hiszen voltam én már vasuti fekező is. Próbáljuk meg, hátha most is hasznát tudom venni az ottani tapasztalatoknak? Pesten kimentem a rendező pályaudvarra és kilestem, hogy

hol állítják össze a gyorstehervonatot, ami mindig éjjel előtt indul. Annak egy fékbódéjába behúzódtam és egészen csendben vártam az indulást. A személyvonattal nem mehet az ember, tetszik tudni, mert a kocsiiban hamar elcsipik és kidobják, a kocsi alatt meg igen nagy a léghuzam. Közönséges bumlival sem mehet az ember, mert nem éri meg az ut végét. Ezért választottam én a gyorstehervonatot. Amint így csendesen ülök magamban, hát nem épen oda mászik fel az én fékbódémbe az egyik fékező? Megfog és se szó, se beszéd, úgy kihajít a bódéból, hogy majd a nyakamat szegtem. Épen arra megy egy másik vasutas, az meg fejbe ver jobbról, fejbe ver balról és elkerget a vonattól. Most már csak azért is veletek megyek, gondoltam magamban és egy másik teherkocsinak tetejére másztam fel. Itt, ha szellős is lesz egy kicsit, de a sötétben legalább nem lát meg senki és mire megvirrad, már Szarkaházán leszek. Ugy ám. Valami kocsit kellett még kilöknö. Eközben úgy neki lökték az egész sort az álló kocsiknak, hogy én, aki a sötétség miatt nem láttam jönni a kocsikat, abban a pillanatban már röpültem is le a földre és istencsodája, hogy kezem, lábam ép maradt. Hanem a bordáimat azért érzem ám még most is. Ugy? Hát a sors sem akarja, hogy én azzal a vonattal utazzak? Jusst is vele megyek. Jusst. Bebujtam egy fékeskocsi alá, a fékrudakon végig feküdtem és indulás, mehett! Kérem, tekintetes kapitány ur vagy tekintetes állomási főnök ur! Tetszettek már egyszer utazni a fékrudakon? Nem? Hát tessék megpróbálni. Addig én itt hiába mondom el, hogy mi az.

— Ne járjon félre a szád. Hamar a végit.

— Kéremalásson, még csak most jön a java. Mindjárt a második állomáson ki kellett lökni egy kocsit, mert a tengelycsapok melegek lettek. Én egy kis változatosság okáért éppen hannánt feküdtem, mikor betolattak bennünket valami mellékvágányra, hogy a »hönfutott, kocsit ott »leakaszszák«. Nem tudom, mikor tisztíthatták utoljára ezt a vágányt, de egyszerre olyan csalánerdőbe furakodott a fejem, hogy minden bőröm még most is hólyagos tőle. Tessék csak idenézni... Megint hanyatt feküdtem, és más mulatság híján — vakaródoztam. Volt legalább szórakozásom. De lett csakhamar egy másik is. Egyszerre érzem, hogy esni kezd; erősen esni, mert csak úgy ömlik a víz fejemre, nyakamra, testemre. Hm, milyen sűrű zápor, hogy még a kocsi deszkáin is átcsurog. Hanem rossz szaga volt nagyon ennek a zápornak; és még rosszabb ize, mi lehet ez? Megtudtam a legközelebbi állomáson, ahol a csendességben valami tehénnek a vontatott bögését hallottam magam fölött. Jól nézünk ki. Igy nedvesen most bizonyára meg fogok most hülni az erős czugban és még tüdőgyuladást is kaphatok. Mit tegyek? Nem kellett tennem semmit. Tettek róla a vasutasok. Megint tolatni kezdtek velem, még pedig sokat. És folytonosan ott huzgáltak előre, hátra, ahol az imént a mozdony tüzét igazították. Olyan nagy rakás égő pernye meg salak feküdt ott a vágány között, hogy valahányszor elhúztak fölöttem, majd a ruhám gyuladt meg tőle. Hát még az a jó kénese szag, az a kigőzölés abból a tüzrakásból! Isten őrizzen, hogy valahogyan úgy álljanak meg a kocsikkal, hogy engem éppen ott felejtssenek a tűz fölött. Elevenen kellene megsülnöm, ha ugyan előbb meg nem fuladnék a mérges gőzben. Isten nem őrzött meg tőle. Ezt is megtették velem. Hanem vagy a tűz volt már ki-

alvófélben, vagy az én husom olyan kemény, hogy nehezen sült meg: nem lett nagyobb baj. Csak itt lent érzek még most is afféle sült ízt. Azt az inhalálást tetszett volna azonban látni, amit én ott elkövettem, ahogyan egy kis friss levegő után kapkodtam! Leszállni s a kocsi alól kilépni a legjobb akarat mellett sem lehetett, mert egyenesen a zsarátokba pottyantam volna belé; hát csak — melegedtem, pörkölődtem és inhaláltam. Ennek is vége lett. Visszatoltak bennünket a vonatra. Nagyon vegyesen éreztem magamat, mert csak most vettem észre, hogy ott száritottak meg legjobban, ahol legkevésbé áztam volt meg. Hogy erre se legyen panaszom, egyszerre egy üres mozdony megy el mellettünk a szomszéd vágányon, s a szerencsétlen fűtőnek épp akkor jut eszébe, hogy a rézcsapokat kinyissa. Csak úgy zudult végig rajtam az ujabbi áldás, forró víz alakjában. De már erre elhagyott a béketűrés, még egy ilyen élvezet, gondoltam magamban és inkább meztláb járom végig az országot ebben a lotyokban. Nem is ért azután már több baj. Csak amikor az itteni állomásra beérkezünk, veszem észre, hogy valami komondor szaglász a kocsi körül. Furesa, hogy ez a bestia is éppen reám kapott kedvet. Még csak nem is ugatott, ahogy egy jóra való kutya hoz illik, hanem a fogaival megmarkolászta az egyik lábamat és kezdett barátságosan ránczizálni kifelé. Ugy látszik, hogy megkivánta rajtam a pecsenyeizt. Persze, hogy véleménykülönbségek támadtak közöttünk, s az éjjeli őr csak ezeknek a zajára sietett elő. Hiábavaló, szentelen dicsekvés tőle, hogy az ő ébersége fedezett fel engem. Inkább egy rossz viccet csinálnék, és azt mondanám, hogy ő ebsége, ha annyira meg nem viselt volna az a — kéjutazás. Tekintetes kapitány ur! Tudom, mi az igazság. Panaszt emelek a vasutasok ellen, akik megverték, felpofoztak, leforráztak, megsütöttek és becsületemben megsértettek. Panaszt emelek, hogy a vágányok nem tiszták, meg hogy az állomásokon harapós kutyákat tartanak. Igenis, panaszt emelek. Most pedig arra kérem a tekintetes urat, hogy engem a kórházba tessék beküldeni, hogy kipihenhessem magamat ezután a kéjutazás után.

A rendőrkapitány az állomási főnökre néz, ez meg a rendőrkapitányra.

— Kivánja főnök ur ennek az embernek a megbüntetését?

— Nem kívánom — szól ez, s miközben távozik, néhány hatost nyom az ingyenpasasér markába.

— Vigyék a nyavalyást, — itélkezik a rendnek szigorú parancsnoka — adjatok neki egy kis ételt meg egy meleg vaczakot. Azután kotródjon Isten hírével!

Értesítés.

Értesítjük igen t. tagjainkat, hogy hivatalos helyiségeinket folyó évi november hó 2-án Budapest, VIII. ker., Rökk Szilárd-utca 27. szám alá helyezzük át.

REGÉNY-CSARNOK.

LYDIA.

(Folyt.)

— Irta: Galicin Dimitrij herceg. —

Annyi őszinteséggel szolt s annyira elragadtatta magát szavai által, hogy nem tudtam neki mit válaszolni.

— Nos, — mondám kis vártatva — tán még megváltozik minden. Férje észre térhet még és akkor az ön jóslatai nem fognak beteljesedni.

— Ön csalódik, mert nem ismeri Arzént.

— Apropos, hát róla nem beszél nekem semmit?

— Ő még mindig a régi. Ez a szemtelen ember azt mondta nekem, hogy ha meg nem hallgatom őt, tönkreteszti férjemet s pénzével kényszeríteni fog engem odajuttatni, a hová akar.

— S mit felelt ön neki?

— Semmit, vagyis inkább azt, hogy szemtelen s nagyon fog csalódní.

— Akarja tudni az eszközt, melylyel férje megmenthető?

— Melyik ez az eszköz?

Ugy tetszett nekem, hogy a fiatal asszony haragosan tekintett rám. Ugy látszik, nagyon ragaszkodik szándékához.

— Mondja meg neki a teljes valót Arzénról. Akkor meg fogja tudni, kivel van dolga és ki fogja magát vonni befolyása alól. Ezzel aztán meg lesz mentve.

— Mindenekelőtt — felelé Lydia — nem fog nekem hinni s még ha hinne is, Arzén el fogja tudni érni célját. Annyi aplommal hazudik, hogy lehetetlen ellene küzdeni. S ha Arzén nem, hát más lesz, a ki őt tönkreteszti. Végre is én jobban tudom, mint ön, hogy mit kell tennem!

Ismét elnyújtózott a pamlagon s gondolkozni kezdett. — Bizonyos, hogy eddig senkivel sem beszélt erről a dologról s valószínűleg most történt első ízben, hogy tisztába jött saját gondolataival és szándékai-val. Talán már meg is bánta nyíltságát.

— Asszonyom, — mondám — a mi engem illet, nyugodt lehet. Daczára, hogy nem osztom az ön nézeteit, óhajának teljeseését sem szóval, sem tettel nem fogom megakadályozni. Ép úgy, miként ön, én is nyugodt szemlélője leszek az eseményeknek, azzal a különbséggel, hogy engem semmikép sem érdekel közvetlenül, vajjon jól vagy rosszul végződik-e ez a dolog.

— Eh, törődöm is azzal, hogy mit képzél ön! Csak azt szeretném, hogy ön legalább három napig érezze azt a gyötrő unalmat, a melyet én érzek. Szeretném látni, mit mondana akkor.

— Ideje, hogy távozzam — mondám.

— Nem, maradjon! Férjem azonnal itthon lesz.

— Bizonyosan megint Arzénnel van.

— Természetesen. Csak azt csodálom, hogy Arzén eddig nem tette őt szerelmessé valami asszonyba. Akkor a dolog gyorsabban menne, mert Borissal azt teheti az ember, a mit akar. Az akaratnak árnyéka sincs meg benne.

Nem feleltem semmit s ha el nem távoztam, az csak udvariasságból történt, valamint azért, mivel illetlenség lett volna ezt azonnal a fiatal asszonynak tulságos nyílt vallomásai után tenni.

Néhány perczig hallgattunk. Akatoffné a padmalyra függeszté tekintetét s elgondolkozni látszott. Izgatottsága lassacsán alább hagyott és helyt adott rendes mosolyának. Keble szabályosan, nyugodtan hullámozott és arcán oly hideg kifejezés látszott, hogy a szenvedély nyomát sem lehetett volna benne észrevenni.

— Mit gondol, jó lennék a »Prófétá«-ban, mint »Fides«? — kérde hirtelen.

— Nem tudom, — felelém, — már régóta nem hallottam önt énekelni.

Az előszobában nesz hallatszott.

— Boris, — mondá Akatoffné — ismerem lépteit.

Tényleg Akatoff lépett a boudoirba. Észrevettem, hogy megváltozott. Lesoványodott és sokkal halványabb lett. Csak arc kifejezése maradt változatlan. Még mindig unatkozni látszott, épúgy, mint mikor legelőször találkoztam vele a színházban. Lomhán járkált, mintha sajnálná, hogy valaki kényszeríti rá.

— Ah, jó napot! — mondá. — Végre hát elszánta magát, hogy meglátogassa feleségemet?

Lydiához közeledett, lehajolt hozzá s megcsókolta kezét.

Aztán élénken felegyenesedett s nagyot sóhajtvá, egy közeli karos-székbe vetette magát.

— Pompás idő van ma! — jegyzé meg.

— Honnét jösz? — kérde őt neje.

— Arzénnel voltunk sétakocsizni. Tiszteltet.

Lydia nevetni kezdett.

— Észrevettem önt az utcán, — fordult hozzám Akatoff — s Arzén is látta önt. Mebizott, hogy adjám át önnek üdvözlését.

Meghajtottam magam.

— Arzén — folytatá Akatoff — ma egy pár csikót vásárolt. Gyönyörű állatok. Csodás tehetsége van Arzénnek a lóvásárlásokban. Meg kell őt kérnem, hogy nekünk is vegyen egy párt.

— Igazán nem értem, hogy beszélhetsz mindig csak Arzénról — szolt Akatoffné nevetve.

Férje álmélkodva tekintett rá.

— Igazán, te furcsa vagy — mondá. — Arzén nagyon derék ficzkó. Különben nekem mindegy, majd valami másról beszélek.

De biz nem talált más anyagot a beszélgetésre.

Hallgatni jól lehet kettesben, de hármásban — ez türhetetlen.

— Nem fog az idén nyáron ismét külföldre utazni? — kérde.

— De igen valószínűleg, — viszonzá Akatoff. — Odalenn legalább néha mulat az ember es meleg van. Ma fáztam a felöltőmben.

— Vedd rád a köpenyed, mert meghűlsz — szolt hozzá neje.

— S aztán! Baj is az! Nekem egészen mind-egy — jelenté ki Akatoff.

— Felkeltem s elbucsuztam.

— Ne feledkezzék meg rólam — szolt Lydia, — jöjjön el néha este.

Boris kikisért az előszobába.

Kivette szivartárczáját felöltőjéből és nehéz köpenyébe tette.

— Remélem, nemsokára látjuk egymást — mondá.

— Hogyne! — felelém. Különben hisz gyakran fogunk találkozni. Szeretnék most egy kissé szórakozni Péterváron.

Midőn az utcára léptem, boldognak éreztem magam és fellélekztem.

(Folyt. köv.)

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A „Kitartás” könyvtáráról. Mi lesz a „Kitartás” könyvtára?

A „Kitartás” könyvtára hasznos, léleknemesítő olvasmányok tárháza lesz. Az első évben (az idén karácsonyra) megjelenik **A magyar szabadságharc leírása**, számos arcképpel és érdekes csataképekkel.

Jövő évben megjelenik Kossuth Lajos apánk életleírása.

A „Kitartás” könyvtárából minden évben, karácsonyra, egy kötet jelenik meg, úgy hogy pár év múlva a „Kitartás” minden egyes tagjának gyönyörű kis könyvtára lesz, melyből nemcsak mi, de gyermekeink és unokáink is hasznos és üdvös lelki táplálékot meríthetnek.

A „Kitartás” könyvtárának minden egyes kötete hazafias szellemben lesz megírva s oly olcsó (füzre 1 korona, díszkötésben 2 korona), hogy legszebb és legalkalmasabb ajándék lesz serdülő gyermekeink számára a **karácsonyja** alatt, miket szintén a „Kitartás”-nál rendelhetnek meg budapesti előfizetőink, mint az lapunk harmadik oldalán olvasható.

A kenyér és a pékek. (L.) A kenyér oly tekintélyes helyet foglal el táplálkozásunkban, hogy eredetének története kétségkívül mindnyájunkat érdekelhet.

Nem hiába, hogy Magyarország termeli a legtöbb és legjobb búzát, de nálunk is fogyasztják a legtöbb kenyeret. Az alföldi magyar ember, ha véletlenül kalácshoz vagy zsemlyéhez jut, még azt is kenyérről eszi. Sok helyen még a görög dinnyét sem tudják kenyér nélkül elfogyasztani.

A legkevesebb kenyeret az angolok és az olaszok fogyasztják; az előbbieik lévén a leghiresebb hűsevők, az utóbbiak pedig leginkább makarronival pótolják a kenyeret.

Az őskorban pékek egyáltalában nem léteztek, mindenki maga sütötte kenyerét, s e munkával kezdettől fogva kizárólag a nők foglalkoztak.

De már a kereszténység kezdetén Rómában — a művelődés akkori központjában — mintegy háromszáz pék létezett. Maguk a császárok nyíltan pártfogolták e mesterséget, s a testülette alakult pékek rendkívül sok szabadságot nyertek.

Már ez időben nem mozsárban törték a búzát, hanem malomkövön őrölték és darálták. A láva által eltemetett Pompejiben mintegy 60 év előtt, midőn az ásatásokat megkezdték, az egyik házon »közkemence«, a mellette lévén »pékműhely« felírást találtak.

Mindkettőben búzával és liszttel telt edényeket és különböző nagyságu és formájú kézi malmokat fedeztek fel. E kézi malmokat rendszeren a rabszolgák forgatták, ami igen fáradságos foglalkozás volt.

A rómaiak nagy tökélyre vitték a pékmesterséget; már akkor többféle kenyeret és süteményeket készítettek, s ezek előállításához leginkább tejet, vaját és tojást használtak. A legkeresettebb és legkapósabb kenyeret szárított szőlőlevéllel élesztették, s ezt tejbe mártva fogyasztották.

Innen terjedt el lassankint a pékmesterség az egész világon s jövedelmezősége annál nagyobb volt, mert szabályokhoz és hatósági felügyelethez kötve egyáltalában nem volt.

De már a 13-ik században a kenyér drágasága és rossz minősége miatt annyira szaporodtak a panaszok, hogy a francia kormány rendeletekkel szabályozta a különböző minőségű kenyerek kötelező súlyát és eladási árát. Ez utóbbi azonban a buzaárak szerint a későbbi századokban gyakran változott.

Hogy a pékek már a régiebb időkben is előszeretettel zsákmányolták ki a fogyasztó közönséget, ezt bizonyítja azon körülmény is, hogy Franciaországban a második császárság alatt állami sütődéket létesítettek, hogy a pékek tulkapásaitól megóvják a nagy közönséget.

Magyarországban az annyira gyűlölt és utált Bach-korszakban e tekintetben sokkal rendezettebbek voltak a viszonyok, mint ma.

A zsemlye és kifli minimális súlya hatóságilag volt megállapítva s az erre vonatkozó rendeletek ellen vétőket a rendőrség a legszigorubbán büntette.

Budapesten a városi zsandárok már hajnali 4 órakor sorra látogatták a pékműhelyeket; a magukkal hozott kis mérlegen megmérték a zsemlyét és a kiflit s a melyik a mértéket meg nem ütötte, azt azon melegen kétfelé tördelték, hogy így azoknak elárusítását megakadályozzák.

Ismétlés esetén 50—100 frttal büntették a péket, sőt gyakran be is zárták.

Különösen ügyeltek a tisztaságra is; a péklegényeknek nem volt szabad a műhelyben hálgniok, s a piszkosnak talált műhelyt egy-két hétre bezárták, sőt ismételt hiba esetén örökre megvonták a péktől a jogot.

A mai rendőrök, fájdalom, már nem érnek reá az ilyen »csekélységek« s bár a buza ára évről-évre lejjebb szállott, s az akkori 10—12 frt helyett ma 6 frttal is eladó: a zsemlye és kifli mégis évről-évre kisebb, a kenyér pedig drágább és rosszabb lett.

A régi jóízű, ropogós kifli helyett ma már a pékek legnagyobb része alig megrágható csizmatalszivósságu süteményekkel traktál bennünket.

De meg is gazdagodtak ám pékuraimék. A Breslmayer dinasztianak — ha jól tudjuk — nyolcz tagja gyakorolja e mesterséget, s egy részüknek annyira felvitte az Isten a dolgát, hogy a versenyeken mint futtatók szerepelnek.

A magyarországi kenyér csak pár évtizeddel ezelőtt is a legjobb minőségű volt, s ilyennek ismerte el az egész világ, s ezt főleg annak köszönhetjük, hogy kizárólag az aczélos magyar buza lisztjét használtuk; de azóta a nagy malmok a silányabb minőségű román és szerb búzával elárasztották az országot s kenyerünk minőségét nagyon megrontották.

A pékek ugyanis előszeretettel vásárolják a román búzából készült silányabb minőségű lisztet, mert az lágságánál fogva kevesebb fáradsággal dagasztható, sokkal több vizet vesz magába s így súlyosabb lévén a kenyér, nagyobb haszonnal értékesíthető.

Az ehetetlen kenyereket sütő pékek azonban nem menthetik magukat a román búzából őrölt liszt silányosságával, mert hiszen módjukban áll a lisztet olyan malmoktól vásárolni, amelyek a mi jó búzákat idegen termékkel nem keverik.

Bár meghallanák kiáltó szózatunkat s mindnyájunk örömeire közös erővel oda törekednének, hogy a magyar kenyér régi jó hírnevét mielőbb helyreállítsák.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Deák Rencsisovszky J., N.-Beckerek. Szives fáradozásait köszönjük, kérjük lelkes támogatását a jövőre is. Küldöttünk. — Torzsás György, Fehér-Templom. 30 korona 76 fillért; Deák R. József, Nagy-Beckerek, 39 korona 76 fillért köszönettel nyugtázunk, megfelelően elszámoltuk. — Tolnay Győző, Budapest. Elszámoltuk decemberre. — Mátis Gáspár, Zilah. Köszönettel nyugtázunk 20 korona 20 fillért. — Bödi Imre, Nagy-Harsány. Igen, megkaptuk, közel jövőben elintézzük, hiányzó lapot elküldöttük. — Pógyor József, Bashalom. »Kitartás« könyvtárára előjegyeztünk 2 koronát. — Jakab József, Sárvár. 32 korona 32 fillért; Tóth J. Báttaszék. 5 korona 30 fillért köszönettel nyugtázunk, megfelelően elszámoltuk. — Doór Ferencz, Alsó-Árpás. 6 korona 62 fillért köszönettel nyugtázunk, megfelelően elszámoltuk. — Listár János, Rákos, Elszámoltuk, hátralékát sziveskedjék lehetőleg rövid idő alatt rendezni, mert addig jogai szünetelnek. — Szabó János, Telistál-Nyárasd. »Kitartás« könyvtárának előfizetői közé előjegyeztük. — Szabó András, Jólész. Küldött 10 korona 20 fillért köszönettel nyugtázunk, elszámoltuk 1458., 1459., 1460. sz. tagjaink javára. — Csoma Ferencz, S.-A.-Ujhely. Elkönyveltük november és december óra. — Schiller Miksa, Meczenzéf. Elszámoltunk 7 korona 40 fillért. Köszönjük. — Bedő József, Versecz. Szives értesítését köszönjük, Varga urnak a hiányzó lapot elküldöttük. — Strasser Gyula, Miskolcz. Amennyiben lehetséges volt, szivesen tettünk eleget kérelmének. — Csányi István, Arad. A »Kitartás« könyvtárának előfizetői közé előjegyeztük. — Galba Máttyás, Lipótvár. Pótoltuk.

Felelős szerkesztő: Szentessy Gyula.

Schweiczi ébresztő-órák drhja frt 1.80

MUNK ÉS TÁRSA

műórák és ékszerészek

Budapest, IX. ker., Soroksári-utca 14. szám.

Ajánlja raktárát

ékszer-, arany-, ezüst-, zseb- és inga-órákban

a legolcsóbb árakon.

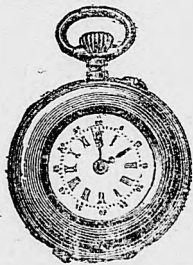
Mindennemű e szakmába vágó

javitások

meglehetősen olcsó árak mellett
készítettnek

3 évi jótállás mellett.

Törött arany-, ezüst- és ékszer-árúk
valamint órák is a legmagasabb áron megvétetnek
és ujakra becséréltetnek.

* Minden órajavítás 80 kr. *

Elvállal mindennemű
épületmunkákat

házak

jókarban tartását,

esekély

átalányösszeg

mellett.

Költségvetést

díjtalanul

készítik.

Schönfeld József
épület- és mű-lakatos

Gyár:

BUDAPEST,

Rottenbiller-utca 54.

Gazdasági gépek
szakszerű kijavítása.

Költségvetést díjtalanul készítik.

! Uj találmány!

„RADICIN”

egyedüli szer, a mely egyszerű kezelés mellett
minden **tyukszem** bőrkeményedést
5—10 nap alatt gyökerestől eltávolít.

— **Ára 70 fillér.** —

Kapható minden gyógytárban.

Központi szétküldés: **KÖLCSEY Z. LAJOS** Budapest,
VIII. ker., Rökk Szilárd-utca 27. sz.

80 fillér beküldése mellett (levélbélyegben is) postán bérmentve megküldetik.

HOHENBÜGLER FERENCZNÉ

nagyvendéglője

BUDAPEST, VII., Aréna-ut 58/a.

Athléták és színészek találkozóhelye.

Kitünő izletes magyar konyha. — Mérsékelt árak.
Kitünő magyar borok. — Kőbányai Dréher-féle sör.

Egyleteknek megfelelő mellékhelyiségek.

Bor házhoz küldve 5 litertől kezdve:

Kitünő asztali fehérliterenként 35 kr.
Kitünő nehéz vörösbor..... » 45 kr.

Valódi szepességi boróka pálinka

kis üstön főzött, kétszer finomított, felette
egészséges ital.

4 litert tartalmazó edényt bérmentesen küld
4 frt 20 kr. utánvét mellett

Cornides Károly, Felka, Szepes-megye.

Megrendelés alkalmával kérem e lapra hivatkozni.

Dr. Kalinovszky-féle

„Dentodol” szájviz, fogpor és fogszappan

kitünő felülmulhatatlan szer, már rövid használat
után a fogakat hófehérre csinálja, a fogkövet feloldja,
szájbetegségeknél kitünő antiseptikus hatással bír és
kellemes szájíz hagy használat után hátra.

Kapható Budapest, kerepesi ut 62, I. em.

a fogorvosi műteremben

és minden gyógyszerárban.

Nagy üveg 2 korona, kis üveg 1 korona

Fogszappan 1 korona, Fogpor 60 fillér.

Vasuti alkalmazottaknak 25% árengedmény

Fogorvosi rendelő-intézet BUDAPESTEN

VII., Kerepesi-ut 62. I. em.

Fog- és gyökérhúzás cocainnal 1 kor.

Fogtisztítás 1 >

Fogtömések arany, ezüst, platina,
czement..... 2 koronától feljebb

Fogak és fogsorok mesteri kivi-
telben, kitünő anyagból 3 koronától
feljebb.

Szenzációs ujdonság!

Szájpadlás nélküli fogak és fogso-
rok készítése, a gyökereknek el-
távolítása nélkül

ÉVI BÉRLET

24 koronáért a fogak rendbentartása, be-
leértve a rossz fogaknak tömése.

Vasuti alkalmazottaknak 25% árengedmény

Kemény és társa

Betéti társaság

BUDAPEST, Izabella-utcza 81. szám.

Fióközletek: Bécs, Prága, Berlin.

Privát kutatások, megfigyelések, követelések behaj-
tása legerélyesebb módon. Hiteltudósítások a belföld
és külföldön. Mérsékelt árak.

Fennáll 1870. óta.

Alapított 1850.

Feldmann S. utóda

LÖWY SÁNDOR

paplan-, matracz- és ágynemű-készítő

BUDAPEST, VI., Eötvös-utcza 23/a, Aradi-utcza sarkán.

Elvállal

szállodák, kórodák és intézetek berendezését

az alanti árjegyzék szerint:

Vörös paplan.

I. szám.	3-zsinóru	105/155	cm	á.....	2	kor.	70	fill.
II.	>	4- >	115/165	> á.....	3	>	10	>
III.	>	5- >	125/175	> á.....	3	>	50	>
IV.	>	6- >	135/185	> á.....	4	>	—	>

II. rendű satin-paplan.

I. szám	3-zsinóru	105/155	cm	á.....	4	kor.	40	fill.
II.	>	4- >	115/165	> á.....	4	>	80	>
III.	>	5- >	125/175	> á.....	5	>	40	>
IV.	>	6- >	135/185	> á.....	6	>	—	>

I. rendű satin-paplan egy végben.

I. szám	3-zsinóru	105/155	cm	á.....	5	kor.	20	fill.
II.	>	4- >	115/165	> á.....	5	>	80	>
III.	>	5- >	125/175	> á.....	6	>	40	>
IV.	>	6- >	135/185	> á.....	7	>	—	>

I. rendű minőségű ezüst-cloth.

I. szám	3-zsinóru	105/155	cm	á.....	5	kor.	50	fill.
II.	>	4- >	115/165	> á.....	6	>	—	>
III.	>	5- >	125/175	> á.....	6	>	70	>
IV.	>	6- >	135/185	> á.....	7	>	30	>

Atlasz-paplanok mindenféle színben 14 koronától fölfelé

Matraczok jó tiszta vászonból 3 részben.

Volin	1. sz. nagyság	180/80	cm	á.....	7	kor.	—	fill.
>	>	>	>	> á.....	7	>	60	>
Tengeri fű	1. >	>	180/80	> á.....	8	>	40	>
>	>	>	>	> á.....	9	>	20	>
Afrique	1. >	>	180/80	> á.....	9	>	60	>
>	>	>	>	> á.....	11	>	—	>

Lószőr-matraczok legjobb minőségűek 24 kor.-tól feljebb

LIGETI IGNÁCZ

asztalos-mester

Budapest, VIII. ker., Német-utcza 11. szám.

Ajánlkozik különösen puhafamunkák elkészítésére.

Előszobaszekrények és előszobafalak különleges készítése.

Előszobafalak készen is kaphatók.

Jó munka és nem drága árak.

Megrendeléseket levelezőlapon is lehet tenni.